

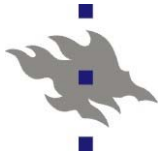
HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Verkko-oppimisympäristön laatu järjestelmän kautta kohti laadukasta opetuksen kokonaisuutta

ITK'06 konferenssi, Hämeenlinna
to 6.4.2006

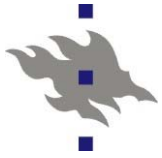
Minna Vänskä, suunnittelija

Avoin yliopisto

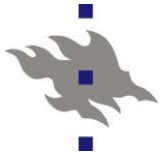
Mitä on verkko-opetus Avoimessa yliopistossa?

- Verkko-opetuksen kolme roolia:
  - Verkkokurssit 100% etäopetuksena → verkko-oppimisympäristö aktiivikäytössä kaikilla opintojaksoilla
  - Verkkotyöskentely osana monimuotoista etäopetusta → verkko-oppimisympäristö kaikilla opintojaksoilla
  - Verkko lähiopetuspainotteisessa opetuksessa → verkko-oppimisympäristö käytössä vain satunnaisesti, hyvin pienessä osassa opetustarjontaa

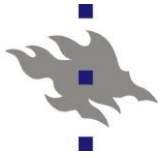
Opiskelijamäärät eri opetusmuodoissa 2005

	Opiskelijoita	:%a kaikista
Lähi-opetus	21 236	80,8 %
Monimuoto-opetus	2 197	8,4 %
Verkko-opetus	2 833	10,8 %

Miksi laatujärjestelmä? Vuoden 2005 haasteet

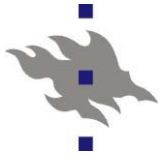
- Organisaatiomuutos ja henkilöstön osaaminen
- Verkko-oppimisympäristöjen kirjavuus ja vaikea hallittavuus
- Tutkinnonuudistus

Organisaatiomuutos ja henkilöstön osaaminen

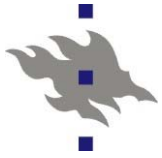
Ennen:

- Verkko-opetuksen suunnittelu keskitettiin verkko-opetuksen yksikköön
  - Resursseja suunnitteluun hyvin
  - Luotiin jaettuun asiantuntijuuteen perustuva tiimityömalli: opettaja, suunnittelija, www-suunnittelija, kurssisihteeri
  - Kurssien toteutus projektityyppisellä työotteella
  - Yksikössä työskentelevien verkkopedagoginen osaaminen ja verkko-opetuksen hiljainen tieto kasvoi

- Lähi- ja monimuoto-opetuksella omat yksikkönsä, joista puuttui verkko-osaamista

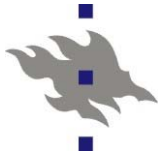
Organisaatiomuutos ja henkilöstön osaaminen Haasteena 2005:

- Opetuksen suunnittelun yksiköt on jaettu tiedekuntapohjalta →
  - Verkko-opetus vain osa yksikön toimintaa, verkko-opetuksen suunnittelu hajautettu
  - Verkko-opetuksen suunnitteluresurssit pienentyneet

- Suunnittelija ei voi keskittyä verkko-opetukseen

- Verkko-opetuksen hiljainen tieto on vaarassa kadota
  - Kokenutta henkilöstöä vaihtui tai siirtyi eri tehtäviin
  - Verkko-opetuksen suunnitteluun perehdytys ei voinut olla enää ”jatkuvaa vieritukea”, kuten verkko-opetuksen yksikön aikaan

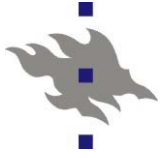
Verkko-oppimisympäristöjen kirjavuus ja vaikea hallittavuus

- 10 vuotta hyvin yksilöllisiä kursseja ja verkko-opetuksen konseptin kehittelyä → verkko-oppimisympäristöt
  - ”historiallisten kerrostumien” tuloksia
  - sisälsivät liikaa yksityiskohtia, erilaisia käytäntöjä ja ohjeistuksia ja ”hiljaista tietoa” suhteessa
    - kurssien suureen määrään
    - ylläpitoresursseihin
    - henkilöstön osaamiseen

- Lähiopetukseen verkko-oppimisympäristöä ei juurikaan käytetty, koska käyttöönotto koettiin vaikeaksi ja työlääksi

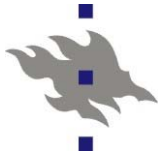
Verkko-oppimisympäristöjen kirjavuus vaikeutti mm.

- henkilöstön perehdyttämistä
- opiskelijoiden orientoitumista kunkin kurssin oppimisympäristöön
- organisaation pyrkimystä entistä tehokkaampaan kurssien toteutukseen ja laadun varmistamiseen.

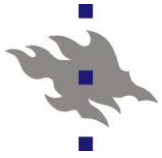
Tutkinnonuudistus

- pakotti arvioimaan verkko-opetuksen sisällöt ja rakentamaan kurssit uudelleen
- herätti kauhua: miten kurssien suunnittelu onnistuisi muutamassa kuukaudessa, kun nykyinen tarjonta oli syntynyt vuosien kuluessa?

Verkko-oppimisympäristön laatu järjestelmän tavoitteita

- resurssien vapauttaminen verkko-oppimisympäristön rakentamisesta ja yksityiskohtien hallinnasta pedagogiseen työhön
- kurssien oppimisympäristöjen rakenteen yhtenäisyys, navigoinnin peruslaatu ja helpompi ”pystyttäminen”
- ”yleisten” opiskeluohjeiden peruslaatu ja niiden päivittämisen helppous
- henkilöstön perehdytyksen ja verkkokurssien suunnittelun nopeuttaminen

Laatujärjestelmän työkalut 1/2

- Rakenteellisesti yhtenäinen ”oppimisympäristöpohja”, joka
  - täydennetään kurssikohtaisilla ratkaisuilla, kuten suoritukseen sopivilla tehtävätyökaluilla
- Oppimisympäristön ohjeistuksissa hyödynnetään tekstiaihtioita, joita on kahta laatua:
  - 1) ns. pysyvät, kaikilla kursseilla samanlaiset aihiot
  - 2) kunkin kurssin tarpeisiin muunneltavat aihiot
- Aihiot
  - varmistavat oppimisympäristön ja opiskelun ohjeistuksen peruslaatua
  - ohjaavat opettajaa ja tukitiimiä tutustumaan aiemmin tunnistettuihin hyviin käytäntöihin.

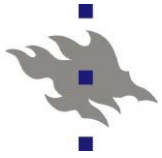
Kurssin rakenne on aina sama (ks. kuvan numeroidut kohdat), ainoat poikkeukset ovat kohdat

- 4 Opintokansio, joka puuttuu, jos kurssilla ei ole verkkolomakkeelle tallennettavia tehtäviä
- 9 Opintokokonaisuuden kokoomasivu, joka puuttuu, jos kyseessä on yksittäinen kurssi

The screenshot shows a web browser window displaying a course page for 'Demokurssi 2 op Verkko-opinnot' at Helsinki University. The page layout includes a navigation menu on the left, a main content area with a welcome message and calendar, and a right sidebar with course-related information. Numbered callouts (1-13) point to specific elements:

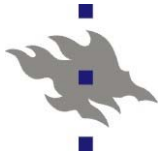
- 1: Browser address bar
- 2: Helsinki University logo
- 3: Course breadcrumb: Avoin yliopisto > Demo-opinnot 25 op > Demokurssi 2 op
- 4*: Navigation menu items: Opiskeluopas, Oppimateriaalit, Tehtävät, Opintokansio, Neuvonta ja yhteystiedot
- 5: Calendar for October 2005
- 7: Welcome message: Tervetuloa Demokurssille!
- 8: Course information: Tutustu Kurssimäärätön rakenteeseen
- 9*: Calendar link: [KALENTERI](#)
- 10: Course progress: Kurssilla työskytty
- 11: Discussion area: Keskustelualue
- 12: Discussion area content: alue [Aikuiset!](#) 3 uutta viestiä (30.5.2005 15:29)
- 13: Portfolio area: Opintokansio

Additional content in the sidebar includes: 'Kansiossa on 0 uutta kummitilaa.'

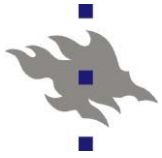
Oppimisympäristön rakentamisen ohjeissa osat on numeroitu, ja niihin on käytettävissä aihioita

- 1) Opiskeluopas
- 2) Oppimateriaalit
- 3) Tehtävät
- 4) Opintokansio (ei aihioita)
- 5) Neuvonta ja yhteystiedot
- 6) Copyrights
- 7) Tervetuloa
- 8) Kalenteri
- 9) Opintokokonaisuuden kokoomasivu
- 10) Etusivun kuva (ei aihioita)
- 11) Foorumi
- 12) Esittelyt
- 13) Oppimisympäristön pohjaan kuuluvia toimintoja, jotka eivät vaadi muokkausta, esim. Sisäposti ja Lopeta istunto

Esimerkki tekstiaihioista

- Jos opintojaksoon kuuluu verkkotentti, oppimisympäristön Tehtävät –kohtaan (3) on käytettävissä sitä koskien kaksi aihiota:
  - muunneltava aihio sisällöllistä tentin kuvausta varten ja
  - pysyvä aihio tenttikäytäntöjen ohjeistuksiin.
- Jos pysyvä aihio (tenttikäytäntöjen ohjeet) päivitetään, päivitykset näkyvät saman tien kaikilla niillä kursseilla, joihin verkkotentti kuuluu suoritusapana.

Verkkotentin muunneltava tekstiaihio:

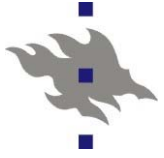
Tentin kuvaus

- mikä oppimateriaali tentitään
- millainen on tenttikysymysten luonne
- millä kriteereillä tentti arvioidaan
- vinkkejä tenttiin valmistautumiseen
- tms.

Kuvauksessa voi hyödyntää seuraavaa tekstiä:

“Oppimateriaali on käytettävissä verkkotentissä, mutta kysymykset ovat sen verran laajoja ja soveltavia, ettei tentin aikana ehdi juurikaan uuteen materiaaliin tutustua.

...

Laatujärjestelmän työkalut 2/2

- Demokurssi, joka
  - noudattaa perusrakennetta
  - näyttää käytännössä, kuinka tekstiaihiot asettuvat oppimisympäristöön, jos niitä sinne sijoitetaan
  - esittelee oppimisympäristöön valittavissa olevia työkaluja ja verkkoon tehtävän oppimateriaalin tekemisen vaihtoehtoja
  - sisältää vinkkejä verkko-opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen

HELSINGIN YLIOPISTO

Demokurssi 2 op Verkko-opinnot

Avoin yliopisto > Demo-opinnot 25 op > Demokurssi 2 op

Opiskeluopas

Oppimateriaalit

Tehtävät

Opintokansio

Neuvonta ja yhteystiedot

huhtikuu 2006						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Voit lisätä uuden kalenterimerkinnän klikkaamalla haluamaasi päivää. Omat merkintäsi eivät näy muille!

Tervetuloa!

Foorumi-keskustelussa vaihdetaan kurssin ajankohtaiset kuulumiset.

Tutustu tästä [kurssiympäristön esittelyyn](#).

Kalenteri

[VIIKKI](#)

Valitse ryhmä, jonka merkintöjä haluat tarkastella:

- 12.9.2005 Tässä esimerkki, miltä kurssikalenterin merkinnät voisivat näyttää. (0506y) [poista](#)
- 14.9.2005 Tervetuloa kurssille! Opiskeluopas ja keskustelu Foorumilla johdattavat kurssin toimintatapoihin. Voit esitellä itsesi Esittelyt-kohtassa. (0506y) [poista](#)
- 14.9.2005 Viikon ajan alkutapaaminen Foorumilla (21.9. saakka). (0506y) [poista](#)
- 15.9.2005 Tee kurssisuunnitelman rinnalle oma opiskelusuunnitelma. (0506y) [poista](#)
- 21.9.2005 Teema A1 seuraavat 2 viikkoa. (0506y) [poista](#)

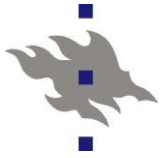
Kurssilla tapahtuu

Keskustelualue

[alue Alustukset](#): 4 uutta viestiä (1.9.2005 11:10)
[alue Foorumi](#): 2 uutta viestiä (25.8.2005 12:47)

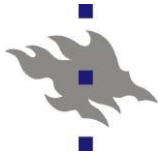
Opintokansio

Kansiossa on 0 uutta kommenttia.

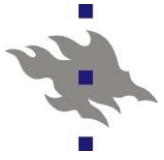
Laatujärjestelmän lisäksi jatkuva tvt-tuki

- Kaiken verkkoa hyödyntävän opetuksen tueksi organisoitiin opetuksen tvt-tuki:
  - verkko-opetuksen tukihenkilöt, jotka
    - auttavat verkkopedagogisissa ratkaisuihin
    - verkko-oppimisympäristöön valittavien työkalujen valinnassa
  - www-suunnittelijat, jotka
    - rakentavat verkko-oppimisympäristöjä opettajien ja suunnittelijoiden tukena
    - varmistavat oppimisympäristöjen peruslaadun toteutumista
  - yleinen atk-tuki

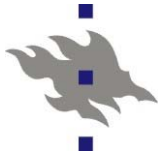
Laatujärjestelmän käyttöönoton plussia

- Tavoitteista saavutettu:
  - Ohjeistusten ja käytäntöjen peruslaatu, päivittämisen helpottuminen
  - Oppimisympäristöjen rakenteellinen yhtenäisyys
  - Henkilöstön perehdyttämiseen nyt dokumentteja ja ohjeita
  - Eri opetusmuodoissa verkon käyttöönoton käytännöt ovat helpottuneet ja yhtenäistyneet (vielä on silti tekemistä)

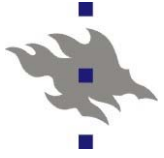
Laatujärjestelmän käyttöönoton miinuksia

- Kokeneet tekijät eivät ilahtuneet rutiinien muuttumisesta
- Muunneltavat aiheet eivät olleet aivan valmiita → vaikeuksia tulkita ja käyttää
- Tekniset uudistukset samaan aikaan aiheuttivat lisäksi jonkin verran ”lasten tauteja” ja korjailua
- Oppimisympäristöjen visuaalinen yhtenäisyys aiemman yksilöllisyyden sijaan vei väriä kursseilta

Laatujärjestelmää arvioidaan ja kehitetään

- Aihioita kehitellään eteenpäin, mm. muunneltavilla aihioilla voidaan antaa opettajille pedagogista tukea

Lisätietoja:

- Minna Vänskä, suunnittelija
minna.vanska [at] helsinki.fi
- Helsingin yliopiston Avoimen yliopiston verkkopalvelu:
www.helsinki.fi/avoin